

© Imatge VTM estudi d'arquitectura

Per diferents raons, personals i professionals, des de molt al principi del meu exercici professional em vaig comprometre amb l'accessibilitat.

El disseny amb visió universalista i l'accessibilitat, han de formar part integral i de partida per a tota concepció espacial i de disseny en general.

I quan em refereixo a accessibilitat em refereixo a "la condició que compleix un espai, objecte, instrument, sistema o mitjà, perquè sigui utilitzable per totes les persones, amb seguretat, equitativa i de la manera més autònoma i confortable possible." norma UNIT 200.

L'accessibilitat com a condició o propietat d'un espai, mitjà, objecte, servei, etc., és una condició que afavoreix la integració social. I al no tenir-la en compte, en nombroses ocasions,

és el mitjà que genera una discapacitat temporal en nosaltres com a usuaris. Aquesta important condició d'integració en alguns contextos socioeconòmics es torna transcendental.

A Uruguai des de fa diverses dècades s'està lluitant des de diferents organitzacions i organismes públics i privats, per donar un marc legal a l'accessibilitat. Un marc que faci viable l' "exercici del dret", més enllà de la disposició d'un "dret escrit" que pugui no resultar reglamentat o respectat (fet molt freqüent en països d'Amèrica Llatina).

En un context on durant molts anys les prioritats polítiques tenien els seus objectius en altres àrees més bàsiques, es va anar trobant el camí per arribar a integrar-la al marc normatiu urbà, edifici públic i sobretot a l'habitatge.

Sense aprofundir m'agradaria esmentar algunes fites per poder contextualitzar el camí fins al dia d'avui.

Montevideo, capital d'Uruguai, i amb la meitat de la població nacional, sol ser pionera en temes normatius.

El 1985 la seva Intendència Municipal (govern local) crea una Comissió Interdisciplinària i Interinstitucional, per generar propostes i mesures amb tendència a evitar i / o eliminar les barreres arquitectòniques, urbanístiques i del Transport

Després, per definir una reglamentació urbana a Montevideo contemplant l'accessibilitat, es va plantejar el 2002 la signatura d'un conveni estratègic entre la IM (Intendència de Montevideo, li competeix la regulació i control), UNIT (Institut Uruguaià de Normes Tècniques, membre ISO) i SAU (Societat d'Arquitectes de l'Uruguai, gremi de professionals, en compromís amb l'objectiu).

Arriba el 2010 un suggeriment molt encertat de l'APPCU Associació de Promotors Privats de la Construcció, la qual proposa la inclusió del concepte de convertibilitat.

Aquest gremi plantejava a la comissió tripartida la poca funcionalitat dels percentatges com a mecanismes normatius aplicat a habitatges per obtenir un nombre d'habitatges accessibles. El nou concepte portaria a un 100% la infraestructura d'habitatge de la ciutat a ser convertible. És a dir que el 100% dels habitatges que es construïssin a partir de la nova reglamentació, amb la previsió formal de mínimes adaptacions internes, possibilitaria la conversió dels habitatges en plenament accessibles a cada usuari.

Aquesta mesura va retornar als professionals que dissenyàvem, una nova eina, una possibilitat d'esponjament i creativitat, moltes vegades perduda en pro de l'especulació immobiliària i del centímetre quadrat. El beneficiari és ara novament l'usuari final i la plataforma residencial que es deixa a la ciutat, que és més funcional, flexible i amb possibilitats d'atendre una major quantitat i diversitat de persones.

Pel que fa al nostre exercici professional, tant en rehabilitació com en obra nova, un projecte ha de resoldre les dues situacions: el disseny del que es construirà i el disseny de la situació convertible. D'aquesta manera els propietaris o usuaris en comprar un habitatge sota aquest nou marc, tenen en el seu poder el permís d'aprobat també per a ambdues situacions.

La Resolució que integra la convertibilitat, la Res. 898/14, està vigent des d'octubre de 2014, s'aplica a programes d'habitatges i oficines que mitjançant la convertibilitat resulten potencialment accessibles i integrades a una infraestructura accessible.

Resulta molt interessant la proposta d'aquest concepte per sobre altres ja usats en altres països com ara l'adaptabilitat o el criteri base de disseny. Ja que aquesta explícit en el seu concepte la flexibilitat i adaptabilitat universalista.

La "Convertibilitat", és una eina idònia per a la generació de tot tipus de programa d'habitatge col·lectiu, ja siguin habitatges d'interès social o qualsevol altre programa d'edificis d'habitatges. Mitjançant la mateixa, qualsevol habitatge que se sumi al mercat resultarà potencialment accessible minimitzant limitacions.

Si entenem l'habitatge com a dret de tots, es potencia la capacitat d'elecció en comprar o arrendar i possibilita el seu ús per la major quantitat de persones, considerant la diversitat de situacions al llarg de la seva vida i millorant i democratitzant l'oferta d'infraestructura edilícia.

A més de dos anys de vigència de la reglamentació, l'aplicació és respectada amb resultats molt favorables i està planificada la seva adopció a nivell nacional, a través de l'estudi per part del Congrés d'Intendents (Congrés de governs locals, que integra els 19 departaments territorials del país). La convertibilitat de Montevideo vol ser uruguaiana.

Virginia Talmon, arquitecta. Corresponsal del COAC a Montevideo, Uruguai* juny2017

* Integrant del Comitè d'Accessibilitat al Medi Físic de UNIT - Institut Uruguaià de Normes Tècniques - Membre ISO

Integrant de la Comissió d'Accessibilitat de SAU - Societat d'Arquitectes de l'Uruguai

Integrant de la comissió Tripartita IM, UNIT i SAU

[1]

Tornar

[2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/mon/la-convertibilitat-de-montevideo-habitatges-tothom>

Links:

[1] <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/12675>

[2] <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>